

**ЦИЈЕНА:**  
 За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.  
 За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.  
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по годину 10 франака у злату.  
 Преплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.  
 Поједини број 20 пара.

# ГЛАС ЦРНОГОРЦА

## ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата се шаље поштанском удружењу, само и посредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетињу, а може и наручити, г. Веонгу Рамадановићу, Б. Ц. у у Котор.  
 Дописе се шаље директно у Рукоту се шаље у Рукоту.  
 За огласе се шаље за сваку ријеч 4 пара од пет цифара сваки дан за први пут, а за даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: В. Вукотић

### СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ  
**НИКОЛА I**  
 по милости Божјој  
**КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ**

На приједлог Председника нашег Министарског Савјета, нашег Министра Иностранних Дјела и Заступника нашег Министра Унутрашњих Дјела, а по саслушању нашег Министарског Савјета, на основу чл. 17. Устава Земалског, ријешили смо и рјешавамо:

Овлашћује се Председник нашег Министарског Савјета, наш Министар Иностранних Дјела и Заступник нашег Министра Унутрашњих Дјела, да читањем овог указа закључи сједнице Народне Скупштине, сазване у редован сазив на дан осамнаести новембра 1909. г. Цетиње, 30. јануара 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета,  
 Министар Иностранних Дјела,  
 Заступник  
 Министра Унутрашњих Дјела,  
 Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,  
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,  
 Душан Вукотић с. р.

Министар Просвјете и Цркв. Послова и  
 Заступник Министра Правде,  
 П. Вучковић с. р.

МИ  
**НИКОЛА I**  
 по милости Божјој  
**КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ**

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

### ЗАКОН

допуни чл. 2. Закона о накнадним и ванредним кредитима у 1909. год. од 31. децембра 1909. године.

који гласи:

У допуну чл. 2. Закона о накнадним и ванредним кредитима у 1909. години, поред већ одобреног ванредног кредита од перпера 102.540.22 (перпера сто двије хиљаде, пет сто четрдест и 22 пара), одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из државне готовине за подмирење ванредних државних потреба расходovati још суму од Перпера 195.000 (перпера сто деведесет пет хиљада) с тим, да учињени издатак покаже у Завршном Рачуну за 1909. год.

Овај закон ступа на снагу, кад га Књаз Господар потпише.

Преноручујемо свима Нашим Министрима, да овај Закон обнародују и о извршењу се његово старају, властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

Ријека, 4. фебруара 1910. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видно и ставио државни печат:  
 Чувар државног печата,  
 Заступник Министра Правде и  
 Министар Просвјете и Цркв. Послова,  
 П. Вучковић с. р.

Председник Министарског Савјета,  
 Министар Иностранних Дјела,  
 Заступник Министра Унутрашњих Дјела,  
 Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,  
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,  
 Душан Вукотић с. р.

Министар Просвјете и Цркв. Послова и  
 Заступник Министра Правде,  
 П. Вучковић с. р.

МИ  
**НИКОЛА I**  
 по милости Божјој  
**КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ**

Одобрени смо и одобравамо ријешење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1909. год. које гласи:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из државне готовине повећати кредит у партији № 189. (кредит за ванредне државне потребе), буџета за 1909. годину, у износу од перпера (10.447.40) десет хиљада четири стотине четрдесет седам и 40 пара, колико је још потребно ради ликвидирања рачуна приликом дочека француске флоте у Бару.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши ово ријешење.

Ријека, 4. фебруара 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,  
 Душан Вукотић с. р.

МИ  
**НИКОЛА I**  
 по милости Божјој  
**КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ**

Одобрени смо и одобравамо ријешење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1909. год. које гласи:

„да се капетану величке капетаније Радулу Стаматовићу, по приједлогу Министра Унутрашњих Дјела, изда једном за свагда државна помоћ од перпера 2000. — (перпера двије хиљаде), зато што је рањен на државној служби од стране Арнаута.“

Заступник нашег Министра Унутрашњих Дјела, Председник нашег Министарског Савјета, наш Министар Иностранних Дјела и наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Ријека, 4. фебруара 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Унутрашњих Дјела,  
 Председник Министарског Савјета,  
 Министар Иностранних Дјела,  
 Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,  
 Душан Вукотић с. р.

МИ  
**НИКОЛА I**  
 по милости Божјој  
**КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ**

На приједлог заступника нашег Министра Унутрашњих Дјела, Председника нашег Министарског Савјета, нашег Министра Иностранних Дјела постављамо: за писара Катунско Ријечке Области Мила П. Вујовића, бившег учитељског заступника, са годишњом платом од 1100 (хиљаду и сто перпера).

Заступник нашег Министра Унутрашњих Дјела, Председник нашег Министарског Савјета, наш Министар Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. фебруара 1910 г.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Унутрашњих Дјела,  
 Председник Министарског Савјета,  
 Министар Иностранних Дјела,  
 Д-р Л. Томановић с. р.

### НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

#### Дворске и дипломатске вијести.

— Њ. Кр. В. Књаз Господар отпутовао је у прошлу суботу на Ријеку.

Цетиње, 3. фебруара

Да се стане на пут сваком нетачном тумачењу рјешења прошле министарске кризе, особито у иностранству, доносимо изјаву Председника Министарског Савјета г. Томановића, којом је пропратио у Народној Скупштини читање највишег Указа о реконструкцији Министарства.

Та изјава гласи:

Господо, част ми је и дужност изјавити, да ова дјелимична измје-

на у саставу Књажевске Владе није проузрокована разилажењем у политичком правцу, него прераним изношењем Закона о административној подјели земље, који тако није био свестрано и довољно проучен с наше стране. Ко од нас не би желио да Црну Гору упореди-мо са јуређенијем државама, само кад би смо били у стању да ту жељу у дјело приведемо!

Зато Књажевска Влада, увидјевши да особито наша финансијска моћ не допире, нашла је за добро, да само онај дно законских одредаба, који се односи на Обласне Управе и Обласне Судове у облику новог Закона предложи на одобрење, а да капетаније са уређењем сеоских општина остави до бољих прилика. Ову постепеност, која се препоручује у свим реформама, ја сам увјерен, да ће Народно Представништво схватити и одобрити, тим прије што ова наша зрелија одлука излази на сусрет народним потребама и државним интересима, према нашим финансијским силама. У том увјерењу Влада ће вам што прије предложити дотични Закон.

ЗАПИСНИК XXVIII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ  
 ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ  
 држане 22. јануара 1910. год.

Председавао председник,

М. Ђукановић

Секретар,

Д. Петровић

Присуствовали су г. г. министри: иностранних дјела, војни и финансија.

Сједница је почела у 2 1/2 часа послје подне. Прочитан је и без примједба усвојен записник прошле сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Милана Миљчића из Ускока и Митра Анђушића с друштвом из Зете.

Прочитан је указ по приједлогу закона за измјене и допуне у закону о изборима народних посланика.

Пријешло се на дневни ред, на којему је као 1 тачка: претрес извјештаја финансијског одбора о накнадним кредитима.

Извјестилац је Г. Прошић, који је прочитао одборски извјештај, по коме се тражени кредити одобравају, што је и Скупштина учинила, без дебате.

Пријешло се на 2. тачку дневног реда: претрес извјештаја финансијског одбора о приједлозима за помоћ удовицама командира Рада и Пусја Самарџића, као и Милику Вујисићу.

Извјестилац је такође Г. Протић и он је прочитао одборски извјештај, којим се приједлози уважавају, што је и Скупштина прихватила без дебате.

Пријешло се на 3. тачку дневног реда: претрес извјештаја одбора за молбе и жалбе. Извјестилац је М. Буквић.

Уважен је одборски приједлог, да се пред Скупштину не износе, у смислу чл. 100., т. 3., њеног пословника, молбе и жалбе: Радула Крстајића, Миливоја Симоновића, Гаврила Гавриловића, Косте Кнежевића, Борике Миљчића, Вела Грујића, Милована Брајовића, Јована Ђурковића, Лазара Димића, Илије Перовића, Радоја Поповића с друштвом, Павића Лазовића с друштвом и Иване Ражнатовића.

Прихваћено је одборско мишљење, да се, у смислу чл. 103., т. 1., пословника, пријеђе на дневни ред преко молба и жалба: Петра Рајковића с друштвом, Петра Ракиновића, Љубомира Булатовића, Марице Ивановић, Риста Марковића, Ника Милошевића, Јована Грчића, Стане Дрекаловић, Анђелије Шошкићеве, Риста Перошевића с другом, Ђура Шадијера, Миладила Вујисића, Мићуна Павићевића, Јована Вујановића и Милића Микетића.

Одобрен је одборски приједлог, да се поступи у смислу чл. 103., т. 2., 3. и 4., пословника са молбама и жалбама: Вука

Вуксановића, Миле Ђеловић, Јане Поповић, д-ра Ђорђа Стефанелија, Ђурђе Кривокапић и Јануше Радновић.

Пријешло се на 4. тачку дневног реда: претрес извјештаја одбора за проучавање посланичких приједлога. Извјестилац је И. Јовићевић.

Одбор је предложио, а Скупштина усвојила, да се ставе влади на призрење приједлози: Н. Савовића за израду колског пута Служ-Ђелија, Пичерска и Ф. Протића за регулисање Величке Ријеке.

Кр. Томовић пита, што је било са жалбом Спасоја Ђетковића из Подгорице.

Председник Ђукановић вели, да се Ђетковићева жалба није могла наћи у архиви скупштинској, те да није искључена могућност, да је иста упућена дотичном министру на мишљење. Изјављује, да ће се побринути, да се та жалба пронађе и пред Скупштину изнесе.

Сједница је закључена у 4 сата послје подне, а идућа ће се накнадно заказати.

Секретар,  
 Д. Петровић

Председник,  
 М. Ђукановић

ЗАПИСНИК XXIX РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ  
 ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ  
 држане 25. јануара 1910. год.

Председавао председник,

М. Ђукановић

Секретар,

Д. Петровић.

Сједница је почела у 3 часа послје подне.

Присуствовали су г. г. министри: Томановић, Мартиновић, Вукотић и Вучковић.

Министар председник Томановић је прочитао указ о дјелимичној измјени у саставу Владе, а затим је дао и изјаву о узроцима те измјене.

Прочитан је и без примједба примљен записник прошле сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Ника Каваче с Доброског Села, Нише Бећковића с друштвом из Вељег Дубоког, Милана Лабовића с друштвом с Андријевице, Бећа Перовића с Новог Села, Омера Бибеџића из Подгорице и Ђура Вујовића с Трнова.

Прочитан је указ по предлогу министра правде за помоћ Машану Рајковићу с Рогама.

Прочитан је указ по предлогу министра унутрашњих дјела за помоћ Радулу Стаматовићу, капетану величком.

Прочитан је указ по законском приједлогу о исушивању Улцињског Поља.

Прочитан је указ по законском приједлогу о подјели, насељењу и уживању Бривске Горе.

Пријешло се на дневни ред, на којему је као 1. тачка: избор одбора за проучавање законских приједлога: о измјенама и допунама у закону о изборима народних посланика и о исушивању Улцињског Поља.

Приједлог закона о Бривској Гори упућен је на проучавање финансијском одбору, као надлежном. У одбор за први пројект изабрани су: Р. Ракочевић, Кр. Томовић, Ст. Булатовић, А. Поповић, Драго Радовић и Н. Грујић; а у одбор за други пројекат изабрани су З. Вукотић, П. Добренковић, Ф. Вујовић, Ј. Ресулбеговић, И. Каничић и Ф. Челебић.

Пријешло се на 2. тачку дневног реда: претрес извјештаја одбора за молбе и жалбе. Извјестилац је М. Буквић.

На приједлог одборов ријешено је, да се поступи по чл. 100., т. 3., пословника са молбама и жалбама; Митра Анђушића с друштвом и Милана Миљчића.

У претресу по молби Љубице Шаулић, М. Николић указује на владин приједлог првој скупштини за помоћ породице Ђоке Шаулића. Износи вријеме, које је Урош провео у државној служби, истиче његову погибију у вршењу исте, а помиње и погибију другог му брата такође на државној служби, као и смрт трећег брата Милоша, напомињући да ниједан од њих није стекао право на пензију, а међутим након њих остао је без ниједне ништа стари и слијепи Ђока као и Урошева сирочад. Предлаже, да се ова ствар преноручи влади, да им се укаже нека помоћ, док се законодавно ријеша питање о годинама службе капетанских писара.

Примљено је одборско мишљење по овој молби с препоруком посланика Николића.

Пријешло се преко молбе Окице Илића, а за молбу Јованке Лабан ријешено је, да се упуту владу с препоруком.

За Блажа Врбицу ријешено је, да му се уваже, у године службе за пензију и оне проведене у својству чиновника монопола сели у Котору, а молба Анђе Хајдуковића да се упуту владу на увиђању поступи.

Што се тиче молбе Јована Николића ријешено је, да му се за 3 године проведене под Андријевићу даде остатак његове десорске плате.

У прегресу по молби Велике Вуковић односно мужевљево пензије, *Кр. Шарановић* вели, да њен муж, пок. капетан Тујо, има довољан број година потребних за пензију, јер он, поред година проведених у капетанској служби, има и број година проведених у перјаничкој служби, које се и њему слично другима морају уважити.

*Р. Радовић* изјављује, да је ову молбу хтио узети за свој приједлог, али случајно кад се она у изводу читала није био присутан. Увјерен је, да капетан Тујо није имао довољан број година, потребних за пензију, али кад се узму и његове године проведене у перјаничкој служби, која се служба рачуна онима, који пријеђу у државну службу, онда ће капетан Тујо имати и више од довољан број година службе за пензију. Мишљења је, да се ова молба уважи.

*М. Николић* види, да одбор по овој молби није прибавио све податке, те с тога мисли, да је потребно потражити објашњење од министра војног за Тујове године проведене у перјаничкој служби, па да му се исте уваже.

Министар финансија *Д. Вукотић* вели, да је подручно му министарство могло дати објашњење само за Тујову капетанску службу, а не и за перјаничку, јер за то је надлежан министар војни. Држи, да би ову молбу требало упутити комисији за регулисање пензија уопште.

*Р. Радовић* је мишљења, да се ова молба врати одбору, да овај прибави податке за све године Тујове службе, па онда да се по њој донесе накнадно ријешење у Народној Скупштини.

Изјестилац *Буквић* мисли, да би за то најкраћа процедура била та, да молилац сам прибави од надлежних власти податке за године једне и друге Тујове службе, па да исте накнадно поднесе.

Уважено је одборско мишљење, да се Великина молба упуту владу, да она по својој увиђајности поступи.

*М. Николић* предлаже, да се с молбом Марка Вукчевића поступи као што се поступило с другим сличним молбама, наиме, да се упуту комисији за регулисање пензија.

Изјестилац *Буквић* вели, да је Вукчевић сталан учитељ, те да треба разликовати сталне учитеље од оних, који су били приватни општински учитељи, а што га је за дотичну годину општина а не држава плаћала, то је било ушљед буџетске немогућности државе.

Усвојен је одборов приједлог, да се Вукчевићу школска 1898.—9 година, проведена у дражевинској школи, уважи у године сталне учитељске службе за пензију.

Сједница је закључена у 4 часа послје подне, а друга ће се накнадно заказати.

Секретар, Предсједник,  
*Д. Петровић.* *М. Ђукановић.*

## ЛИСТАК

### Кратки извјештај дјевојачког Института Царице Марије на Цетињу приликом његове 40-годишњице.

(Свршетак)

Као што већ знамо, једна од главних запријека за даљи правилни развој институтског живота, састојала се у недовољно пространој згради, која је, сврх тога, патила још од влаге и била саграђена доста слабо. Ову битну ману требало је како тако отстранити, — и ево већ 1888. год. Софија Петровна доводи о том, као и о многим другом до знања Царице, на што је пошљедовала највиша наредба, да се у будуће на издржавање Института издаје сума од 10.000 фиорина годишње. Захваљујући овоме, те исте године на сврху поправака институтског здања могло је бити утрошено од поменутих суме 3.000 фор., као и исплаћен приличан број старих институтских дугова; па ипак, не гледајући на све ове расходе, Институт је коракнуо напријед. Ово је најбоље види из тога, што већ 1891/92 школске године у Институту се васпитавају 35 ученица, од којих већа

## Енглеско-руски односи

Веселички-Божидаревић, познати руски публициста који стално живи у Лондону, држао је ових дана у Петрограду у политичком клубу предавање о енглеско-руским односима.

Предсједник клуба, члан Државнога Савјета, Красовски, отворио је клубску сједницу с примједбом, да је руско друштво посматрач велике економске и политичке борбе између Енглеске и Њемачке и да ће се морати одлучити за једну од те двије државе. Јер не одлучити се ни за једну, најсигурније је средство, да се замјеримо објема. Надати се, да ће Веселичково предавање допринијети, да се руском друштву олакша избор у томе.

Веселичково предавање било је већим дијелом посвећено историји енглеско-руских односа. Он се трудио да докаже, да је „борба између кита и слона“ била обострана судбоносна заблуда, која је имала за пошљедицу повећање моћи Њемачке и опасно јачање самосвијести азијских народа. Веселички се забавио на ранијим дугогодишњим напорима, својим и других сатрудника, да се постигне енглеско-руско зближење, констатовао је да је за вријеме бурскога рата у Енглеској био наступио обрт у расположењу, и да је француско-енглески споразум омогућио енглеско-руско зближење. Пошљедице енглеско-руског зближења по Веселичковом мишљењу ванредно су благотворне. Престало је расипање снага на обје стране, и оне се могу сада управити онамо, гдје су доиста потребне за заштиту народних интереса. Енглеске се симпатије распростиру на све Словене, поправили су се односи Русије према Јапану, Шведској и Италији, исто тако и према Турској, која је пред крај Абдул-Хамидове владавине стајала пред ратом с Русијом. Благодарети садашњим руско-турским односима балканска федерација постала је могућном.

По том је пријешао Веселички на руско-њемачке односе. Ја нијесам противник Њемачке, рекао је он, али је доста монотона, кад се с руске стране сваком приликом изјављује: Ми нијесмо против Њемачке, ово или оно није наперено против Њемачке. То изгледа, као да бисмо ми били ограничени у нашој слободи, као да ми не би могли склопати савезе, с ким ми хоћемо.

Послије говора, који је примљен с великим одобравањем, отворена је дискусија. Гроф Толстој изјавио је, да Веселички није доказао, да би требало претпоставити савез са Енглеском савезу са Њемачком. Отпор Енглеске отварању Дарда-

половина пада на дјецу црногорску. Кроз три године, пак, т. ј. 1894/95 пређашњи број знатно расте, опет у главном, на рачун ученица изван Црне Горе и онијех, које се васпитавају о свом трошку.

Овакав напредак свједочи, с једне стране о томе, да се је у земљама, из којих су долазиле к нама младе дјевојчице, осјећала пријека потреба у сличном заводу; а с друге, о томе, да је и сам Институт добио већу популарност и да је био у стању задовољити поменутој потреби. Као што се види из ових података, у току од 14—15 година наш се Институт подиже на ону висину, до које никад прије тога није досезао. Разумије се, такав брзи успјех није могао не изазвати са своје стране жељу, да се Институт постави на још ширем темељу. Али за ово требало је и више материјалних средстава, него их је дотле било. И ми видимо, да већ 1903. год. к пређашњој субвенцији од 10.000 фиор., која се издавала све од 1888. па до поменутих године, додаје се још 5.000 фиор., дакле свега 15.000 фиорина годишње, субвенција, која непрекидно траје све до данас. Ова замашна помоћ била је од одсудног значаја за даљи развој нашег Института у оном смјеру, који би га поставио у ред правих женских средњих завода. И заиста, резултати су сјајно искупили мате-

ријалне жртве, које су поднесене око Института.

Да не бих набрајао све што се је у Институту мијењало, увађало и усавршавало из године у годину, ја ћу вам представити кратки резултат свега тога, а поглавито скренућу вашу пажњу на данашње стање Института. Прије свега, пред вашим је очима красном великом здање, уређено по свијема правилима хигијене, са великом баштом за одмор, шетњу и физичко развијање младих дјевојака, — такво здање, које би достојно било једне велике вароши свјетске. У Институту, даље, ви ћете наћи богату библиотеку изабраних књига на српском, руском и француском језику; доста пуни физички и хемијски кабинет; минерално-школску колекцију, природописне слике, микроскоп и географске карте; збирку модела и других помоћних средстава за цртање и калиграфију; неколико музичких инструмената — клавира — на којима су многе васпитанице показале и показују сјајан успјех у божанској грани умјетности — музици.

Наставничко осмобље како по количини, тако и по квалитету стоји на висини, на којој никад пређе није било. У нашем Институту се добија научна спрема, која је довољна за слушање наука на највишим женским заводима у свијету. Примјера ради навешћу два случаја: једна

нема био је рђава проба енглеског пријатељства. Мисао на портсмаутски мир мора нас побудити, да не бирамо тога савезника.

Сарадник „Ријечи“, Брјанчанинов и сарадник „Новога Времена“, Пиленко, устали су били против Толстоја. Пиленко је изјавио: „Њемачка нас је нагнала у рат с Јапаном, наш трговински уговор с Њемачком донинам је више штете него енглеско-јапански савез. Тежиште наших интереса лежи на блиском, а не на далеком Истоку. На блиском Истоку сукобљавају се наши интереси са интересима Њемачке. Славенофилство и Германофилство не дају се сложити. Живо одобравање шљедовало је тим ријечима.

Веселички је бранио држање Енглеске за вријеме босанскога сукоба. Један мјеродаван енглески државник рекао му је био тада, да ће Енглеска ићи исто тако далеко као и Русија.

Предсједник клуба, Красовски, закључио је дискусију говором, у којем је навео да је Њемачка и у економском су погледу парница Русије.

## Судар земље са репатој звијездом

О овом питању, које данас сав свијет запрепашћује, управитељ опсерваторија у Лиону, Ш. Андре, написао је у париском „Matin“ овај чланак:

Халејева комета или репата звијезда, која, како изгледа, припада сунчаном систему тек од 11. године прије Христа, савсвим се брзо примиче земљи и астрономи држе, да ће јој бити најближе 7. маја о. г. То је већ сам по себи значајан дан, али још има нешто важније: два дана раније, 5. маја, комета ће на свом путу бити у оној тачки која нас највише занима, то јест, сунце, комета и земља биће тога дана у правој линији, а комета ће се налазити међу њима. Земљски посматрач моћи ће видјети комету пројектирану у цјелини на сунчаном котуру и њена глава ће пријећи тај пут по свој прилици за један сат; али глава сама не чини још цијелу комету, већ баш њен реп је онај дио, који највише зачуђава и привлачи нашу пажњу. Но, тај реп, који је највиши дио уопште прав, увијек је управљен у противном правцу од сунца; тога ће се дана, дакле, његови зраци осјетно дотаћи земље, па ако му дужина буде доста велика, земља ће бити с њиме у додиру можда за неколико сати. У садањем случају овакав судар је потпуно могућ, шта више, он је готово сигуран. Одиста у том часу, растојање од комете до земље биће од прилике 25 милиона километара; али лијене комете, као што изгледа да ће бити и ова Халејева, имају много веће размјере. Тако је реп комете од године 1811. износио 190 милиона километара; реп Донатијеве комете (1858. г.) превазилазаше 80 милиона километара, а реп ове Халејево комете биће по свој прилици око 100 милиона километара.

Претпоставимо дакле, да ће бити такав судар, какве би онда од тога могле бити пошљедице? То питање изазива одмах друго: да ли се је наша планета налазила већ у сличним приликама, јер би нас онда прошлост могла обавијестити о будућности. Можемо рећи, да се је то збило прије 50 година са вели-

ком кометом од 1861. год., коју је велики љубитељ астрономије, Тебет, изненада уочио над хоризонтом, у вече 1. маја са свога опсерваторија у Виндзору, близу Сиднеја. Најбољи посматрач те звијезде, у јужној хемисфери, био је наш сународњак Ем. Лије, који је оставио париски опсерваториј само зато, да оснује онај у Рио де Жанеиру. Његова су посматрања отпочела 31. маја и већ 14. јуна он јављаше, да ће земља проћи кроз реп кометин 18. истог мјесеца у јутро. Доцнија посматрања и прорачунавања, која су чинили Лије и Хан, утврдише факт и доказаше, да је одиста наша земља у јутро тога дана зашла за једно 4400 километара у реп кометин. Па, што се је ванредно догодило тим очигледно доказаним сударом?

У Бразилији се је опазило, да је тога дана, 18. јуна 1861. године, небо било необично црвенкасте боје. У Енглеској, Хан и Лов, учени метеоролози из околине Лондона, примјетили да атмосфером тога дана послје подне и у вече, бјеше овладавала нека жута свјетлост, која је фосфоресцирала и слабо свјетлила.

То је ето све, што се примјетило абнормално, а што би се могло приписати судару са кометом.

Осврнимо се сад на садањи судар, 5. маја т. г. Халејева комета биће око 25 милиона километара далеко од земље; а ако узмемо у обзир њене раније појаве на претпоставимо да се је комета познатије промијенила, дијаметар њених зракова биће вјероватно око 600.000 кил., дијаметар њеног репа око два милиона километара, а његова дужина од прилике 100 милиона километара. Земља ће се дакле срести са репатој звијездом сублизу на 24 милиона километара од зачетка репа, т. ј. на четвртину његовој, те ће тако бити много ближе глави звијезде, него ли је то било са кометом од 1861. године.

И да би сада земља остала некретна дужи времена у таквој средини, састав те средине, па ма каква он био, не би могао измијенити састав наше атмосфере, те усљед тога ни имати никаквог осјетног отровног дјелства по нас. Релативно велика брзина од 54 километра на секунду, са којом земља ту средину прелази, повећаће много ту неосјетност.

Може ли се ипак рећи, да се тај судар не би могао испољити у каквом физичком дјелству? Не. Могуће је, да ће само примјетити абнормалну свјетлост, као у 1861. години; с друге стране, пошто та средина има врло велику температуру и пролази атмосферу са огромном брзином, она ће моћи, успркос своје слабе масе, измијенити јој мало температуру; а нарочито, пошто је веома јако електризирана, она ће морати произвести нагле промјене у електричном стању атмосфере и у земаљском магнетском дијелу, које ће нам промјене данашњи апарати вјерно забиљежити.

Са астрономског гледишта биће ипак појава те звијезде најзанимљивија; они, који ће је моћи као ми, посматрати само ноћу, видјеће је с унутрашње стране и усљед тога у савим другом облику него ли претходних и сљедњих ноћи; не треба се дакле нимало чудити, ако јој се нађе изглед исто тако чудноват, као онај који представљаше комета од 1861. год. С друге стране, може бити да ће се међу честицама комете које се буду сударила са нашом атмосфером, наћи по гдјекоре дебла, те ће се примјетити опште познато кресање звијезда. Најпослије и спектроскопска испитивања, изведена врло великом тачношћу, разјасниће нам многе до данас још непознате појаве.

од бивших ученица овога завода, г-ђа Елеонора Јенко из Љубљане, 1907. сршила је с одличним успјехом женски медицински Институт у Петрограду, а друга, г-ђа Зорка Бубало, родом из Дубровника, исто тако с потпуним успјехом сршила је педагошке курсеве Павловског Института у Петрограду; затим, вративши се у Аустрију, положила прописане строге испите, и сад је учитељица у Босни. Држим, да су излишни сваки даљи коментари, који би се односили на ова два случаја.

Број ученица у Институту данас достиже максималну цифру (90). Али — што је карактерно, — од њих је Црногорска само 50, остало су све кћери других српских земаља, поглавито онијех српских крајева, што припадају суседној великој Аустро-Угарској монархији. Каква огромног значаја појава! Дјеца културне моћне царевине, и то, — узмите у обзир! — женска дјеца: будуће жене, мајке, грађанке и домаћице — долазе у њој образовање и васпитање. Имајте, госнодо, даље у виду, да огромна већина ове дјеце припадају угледним, интелегентним и богатим породицама, које знају, што је истинско образовање, и које би своју дјецу могле школовати ма у којем вишем женском заводу средње Европе, — па, не гледајући на све то, ево су их

Срећни ће бити они астрономи, који ће моћи посматрати тај приказ у повољним условима, јер њима ће се дати прилика да изврше потпуно нова посматрања, која ће без сумње уродити најбољим резултатима.

## КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

**Доситијева прослава.** Српска Књижевна Задруга у Биограду позвала је била два књижевна, просвјетна и културна друштва у Биограду на конференцију на Срећење 2. фебруара ове године, ради претреса њеног нацрта за прославу Доситијевог и образовања једног заједничког прославног одбора. Конференција се састала у дворници Српске Краљевске Академије Наука и вијећала је о нацрту прославе, која би имала бити у марту 1911. године.

Тај нацрт гласи:  
Главни Одбор Српске Књижевне Задруге, на састанку од 23. јануара ове године, примио је овај приједлог Књижевног Одсека (одлука од 16. јануара) за прославу стогодишњице смрти Доситија Обрадовића у марту 1911. године:  
За стогодишњицу Доситија Обрадовића може се спремити:

1. *Сјоменик*, који би се поставио на једном од највећих мјеста у Биограду.

2. *Ново издање цјелокупних дјела* Доситијевих, (као што је Вуково).

3. *Сјоменица* Доситијева, коју би, у редовним издањима својим штампала Српска Књижевна Задруга, а у коју би ушла мишљења најглавнијих данашњих књижевних и научних радника српских о Доситију и његову раду.

4. *Свечане сједнице* Српске Краљевске Академије и Универзитета.

5. *Свечана предсјав* у Народном Позоришту (пролог: један чин из „Дамона“ с ренитацијом које Доситијева патриотске pjesме; „Младост Доситија Обрадовића“ од Косте Трифковића).

6. *Предавање* о Доситију Обрадовићу и његовим заслугама за српски народ, у свима српским школама, по могућству у свему Српству.

7. *Конгрес* свих српских (евентуално и хрватских и југословенских) књижевних, просвјетних и културних друштва.

8. *Оснивање „Доситијева дома“* у Биограду, који би, са великом дворницом за јавна предавања, изложбе, концерте, био средиште свих биградских књижевних, културних и просвјетних удружења.

9. Јевтино издање једне умјетнички израђене слике Доситијевог.

10. Доситијева *изложба*, на којој би се изложила сва оригинална и познатија издања његових дјела, рукописи његови, слике његове и све што је у вези с његовим животом.

**Један лист из Психологије рата.** Под овим насловом изишла је књига, коју је написао: **Стеван Ј. Радосављевић—Бдин**, професор, а која кошта само један перпер и по. Прво издање ове књиге изашло је у Биограду прије осам година и њу је откупило Србијско Министарство Војно, а ово друго сад на Цетињу у издању Књ. Цр. Министарства Војног.

Препоручујемо ову књигу, уједно скрећемо пажњу на дотични књижевни оглас, који је у овоме броју.

**Стјечај.** Академија Наука у Биограду расписала је награду од 650 динара у злату из фонда Милоша М. Петровића за најбољи роман или приповијетку. Избор предмета за обраду остављен је писцу на вољу, а списе за ову награду треба подијети Српској Краљевској Академији На-

радији шилати у малену и „некултурну“ нашу отаџбину, него ма гдје друго. Ви мислите, да у поменутој монахији не воде о томе рачуна? — Те још како! Приликом личног састанка нашег Узвишеног Господара са Његовим Царским Величанством, Императором Аустројским 1906. године, ево како се је пошљедњи изразио у разговору о нашем Институту: „*Чини ми се, Господару, да Ви имате један примјерни Институт за младе дјетвојке на Цетињу. Ја Вам честитам! Често ћу ми се дешавало, да чујем много похвалног о тој школи...*“

Ако, даље, узмемо у обзир, да се у цетињском Институту васпитавају женска деца још из разних српских крајева, који припадају Турској, па чак и из саме Србије, — не мојете се не сагласити са мном, да сам имао право, истакнувши горе онакову, на први поглед невјероватну улогу, коју игра ова школа.

Прије него завршим овај кратки извјештај, дозволићу себи, да Вам приведем још неке статистичке цифре, које се односе на овај период. При садашњој начелници у Институт је примљено 337 ученица, од којих је свршило 101, и то у годинама: 1889., 1891., 93., 95., са шестогодишњим течајем; у годинама 1897. и 99. са седмогодишњим течајем, и најзад година: 1901., 3., 5., 7. и 9. са осмогодишњим течајем. Свега, од почетка Ин-

ука у Биограду до краја мјесеца децембра 1910. год.

У исти мах Академија Наука расписала је награду од 1000 динара у злату из задужбине Димитрија Стаменковића за најбољи спис о једној од овакових тема: О Српству и српској мисли, о отачествољубљу, о вјери, о моралу и истини, о раду и прилежању, о чувању здравља. Списи се имају подијети Академији Наука најдаље до краја мјесеца септембра 1910 године.

## КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

### Један лист из Психологије рата

НАПИСАО

**Стеван Ј. Радосављевић—Бдин**

ПРОФЕСОР

Издање Књ. Цр. Министарства Војног

Цијена: перпер и по.

Ово је друго допуњено и поправљено издање ове књиге. Прво је издање изишло прије осам година у Биограду, откупило га је *Србијско Министарство Војно*.

То је довољна препорука. Не би требало да има ни једнога писменог и просвјешћеног Црногорца, био официр, војник или цивилан грађанин, који не би ову књигу набавио. Господа официри и нижи чиновници нека се обрате на Министарство Војно, а остала лица писцу на Цетиње, или, ако им је згодније, и они Министарству.

## ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

**Опроштајна вечера.** При растанку Народних Посланика била је заједничка вечера у кафани Ива Пејовића, на којој су учествовали чланови ове Народне Скупштине без разлике, стенографи, као и г. г. министри. Вечера је текла у најбољем братском расположењу. Подизале су се чаше у здравље Њ. Кр. В. Господара, Њ. Кр. В. Престолонашљедника и свега Владару Дома. Председник Министарског Савјета г. Томановић био је у здравље Народних Посланика, које у једну цјелину спаја стара црногорска оданост према Господару и љубав према отаџбини, са жељом да се сви здраво састану у идућем последњем редовном сазиву ове Народне Скупштине. Председник Народне Скупштине г. Ђукановић подигао је чашу у здравље Владе. Пјевало се уз гусле као и патриотске pjesме до 11 сати, а неки су се веселили и до после поноћи.

**Болест Српског Примаса** Српски Примас, пресвијетли прабискуп Милиновић, био је од неког времена тако јако оболело од запаљења плућа, са жутицом и увећањем црне утробице, да се његово живо налазило у највећој опасности. Сав народ његове прабискупије, без разлике вјере, као и његови многобројни пријатељи и поштоваоци, у земљи и на страни, веома су страховали за драгоцијени живот високоуваженог старца.

Сад, након више нежеља тешког боловања, пресвијетлом болеснику окренуло је на боље и он се, на нашу свеопшту радост, налази на путу потпуног опорављења. Д-р Перацић, лични лекар Њ. Кр. Височанства Књаза Господара, кога је Њ. Кр. Височанство, из особите пажње према оболелом Примасу, одредило, да подуже времена проведе на болесничкој постели, увјерава нас, да је многоуважени архиепископ изван опасности.

**Забава Богословско-Учитељске Школе** одржана је уочи Сретенија с потпуним успјехом. Одлична цетињска публика одавала се је у лијепог броју, чиме је добротворном циљу знатно поможено.

ститута па до данас примљено је у њ 450 васпитаница, и то: Црногорског поданства 205, Аустројског 203, Турског 32, Српског 9 и Бугарског 1; потпуно свршило и добило диплом 140, од којих су: 86 Црногорака, 32 Српкиње из Далмације, 3 из Херцеговине, 6 из Босне, 2 из Краљевине Србије и Албаније, 2 из Хрватске, по 1 из Славоније, Бугарске и Јубуљане.

Треба ли, многопоштовани слушаоци, напомињати и навађати факте и податке о резултатима рада нашег Института за овај дуги низ година? — Мислим, да не треба: Ви их сви готово знате и видите као и ја, може бити, још боље од мене. За то на завршетку, пожељимо, из дубине наших срдаца, вјечни покој души Велике основатељке овог Института, Блаженопочивше Руске Царице Марије Александровне, дуг живот, срећу и душевну радост живим *Покровишљелима* Института *Њен. Цр. Величанству Царици Марији Феодоровној, Њен. Кр. Височанству Господару Књазу Црногорском Николи I и Њен. Кр. Височанству Књагињи Милени*, вјечног захвалност свијема онијема, који су уложили и мало свога труда око ове племените сврхе, а том „најмирисавијем цијету на Балкану“, нашем Институту — напредак и сјајну будућност!

Концертни дио, у коме су судјеловали пјевачки зборови „Његоша“ и Богословско-Учитељске омладине изведен је за слугом коровођа на опште задовољство. Забаву је изволио посјетити и Њ. В. Књаз Петар. Послије концерта продужила се је играња до по поноћи, у најбољем реду и расположењу.

Поред улазница пало је на каси и доцније припослато мноштво добровољних прилога, које приложише шљедећа господа:

Њ. Височанство Књагиња Наталија 50 перпера; Њ. Височанство Књаз Петар 100 перпера; по 20 перпера: Њ. Високопреосвештенство Митрополит Митрофан, Преосв. Епископ Кирило, министар војни бриг. Митар Мартиновић; Царско-Руска Легација 50 перпера; Љубо Бакић 12 перпера; по 10 перпера: г. г. дворски протођакон Ф. Радичевић, Конте Гвичиоли, министар Перо Вучковић, министар Душан Вукотић, начелница Института Софија П. Мертваго, оф. Каплан Бибековић, Вуко Вулетин, Марко Ђукановић, војв. Илија Пламенац М. Живковић и Н. Н.; Васо Радовановић 8 перпера; пор. Милутин Вукотић 7 перпера; Стеван Калауђеровић 550 перпера; по 5 перпера: Јован Кешелевић, Мих. Рајнвајн, Ивана Рајнатовић, Лајош Фехервари, Милосав Дедовић, Нико Виторовић, Ђуро Девић, Никола Кнежевић, Коста Костић, Ђуро Андрић, Јово Бефир, Саво Радоњић, Васо Ђ. Мартиновић, Божо Банашевић, Душан Ђукић, Н. Н., Радеван Дожић, Ж. Драговић, Момчило Радовановић, Анта Шокорац, Марко Гвозденовић, Марко Караман, Петко Пајовић, Милица В. Иваншевић, Мило Дожић, Перо Петровић, Јокан Ивановић и Јован Петричевић; по 4 перпера: г. г. Саво Кустудић, Косто Лучић; Н. Н. 480 перпера; по 3 перпера: г. г. Н. Н., Француска Легација, Јелисије Госпић, кап. Радоњић и Јевто Петковић; по 2 перпера: Шако Почек, Ст. Радосављевић—Бдин, Киџун Мијушковић, Милан Поповић, Н. Н. Н. Н., Филип Врчевић, Пера Богдановић, Ново Вугделић, Мирон Меденица, Раде Меденица и Радивој Радевић; Михаил Матановић 150 перпера; по 1 перпера: г. г. Петар Филиповић, Никола Иваншевић, Јован Иваншевић и Нико Зец; по 50 перпера: г. г. Михаил Драговић и Петар Милић.

**Гимназијски фонд** О Светосавској Бесједи приређеној у корист „Фонда сиромашних гимназијалаца“ стигли су још ови прилози:

Г. г. Никола Дјаченко, отправник послова руског посланства на Цетињу 50 перпера, Михаило Павловић трговац из Биограда (два наполеона) перпера 3824; Филип Радичевић, дворски протођакон, Др. Лазо Томановић министар председник, Тодор Петковић, посланик Краљ. Србије, С. Перовић трговац из Сплета и Алекса В. Мартиновић виши чиновник руске банке у Цариграду по 20 перпера; Перо Вучковић, министар просвјете и заступник министра правде, Др. Стево Огњеновић, рефер. санитета, Илија Шобајић, гимназ. настав., Е. Евгенијадес диплом. агент Кр. Грчке и г-ђица Софија Петровна Мертваго начал. Маријског Института по 10 перпера; Марко Гвозденовић хотелијер 7 перпера, Мило Драгојевић народни посланик 6 перпера, Мило Пламенац, секретар Мин. правде, Ђуро Девић, гимназ. настав., Анте Стражичић новинар из Сплета, Сава Ковачевић, командир с Грахова и Ристо Тановић каф. по 5 перпера.

**Прилози.** Ђуро Митров Јововић из Глухог-Дола, послао је из Америке прилог од 200 перпера и то: стотину перпера манастиру Цетињском, а стотину манастиру Острогу.

Марко С. Аврамовић, из Чикага, упутио је 20 перпера прилог манастиру Цетињском, 20 перпера манастиру Острогу, 4 перпера Сабornoј Никшићској цркви и 4. перпера цркви Луковској.

**Дјечији Сад.** Занимања у Дјечијем Саду Њ. Ц. В. Велике Књагиње Милице Николајевне, која су била за неко вријеме прекинута ушљед болести по вароши, почињу поново 10. о. м., што се даје родитељима на знање.

**Пјевачко друштво „Братимство“ у Бару.** — Пишу нам из Ст. Бара:

Да би педесета година, година славља, педесета година мудре и срећне владавине нашег омиљеног Господара остала у најпријатнијој и највећој успомени како код овог тако и код млађих нараштаја, — грађани града Бара, на свом збору од 3. јан. т. г. у свом граду, а *уводом педесетогодишње владавине Њ. Краљ. Височанства Књаза Господара Николе I*, основаше Пјевачко Друштво „Братимство“.

На Савин дан одржана је годишња сједница чланова друштва, на којој су изгласана друштвена правила и изабрана управа друштву: председник г. оф. Саво Дабаковић, потпр. г. Марко Ђурашковић, пошт. тел. чиновник; секретар г. Нико Новакковић, учитељ; благајник г. Саид Дивановић, чиновник Црногорске Банке; одборници: г. г. поп Васо Вукотић, отац Метод Радић, Томо Загарчанин чиновн. Барског Друштва, Дервиш Омербашаић,

судија општ. суда и Митар Иличковић, трговац. Објављујући овим оснивање овог друштва управа друштвена позива не само своје суграђане, већ и све оне, који желе овом мјесту добра да не закасне са уписом у чланство овог друштва. Од коликог је пак утицаја pjesма на развој душе човјекове, колико облагорађава срце, колико морално pjesма уздиже човјека, о том је сувишно говорити. Довољно је да наведемо ону сто пута помињану у овим приликама изреку Змаја Јована:

„А што Србин јоште живи  
Код свих зала,  
Пјесма га је одржала  
Њојзи хвала“.

Гуслар је Србина челично за свети бој; дивни звуци српске pjesме с нама су блии на бојним пољанима, с нама су на весељу, а и у тузи нас тјеше.

Према друштвеним правилима пјевачко друштво „Братимство“ има чланова: почасних, добротвора (улог 100 перпера), утемељача (улог 50 перпера), потпомагача (улог за 6 година по 1 перпера мјесечно). Исплатом улога чланови добивају диплом друштва. И чланови извршници (пјевачи) добивају диплом после четири године редовног долажења на вјечбе.

Било питања, било улог, било добровољни прилог, који ће се обзнањивати преко ког листа у земљи, сем кад то дародавалац не би желио, — нека се упућују управи Пјевачког Друштва „Братимство“ у Бару.

## ТЕЛЕГРАМИ

**Лондон, 2. фебруара.** Нови избори за парламенат извршени су, теђе се парламенат састојати из 274 либерала, 273 униониста, 82 националца и 51 члана радничке странке.

**Биоград, 2. фебруара.** Говори се, да ће бугарски краљ, који се сад налази у Кобургу, при повратку поново учинити приватну посјету српском двору.

**Рим, 3. фебруара.** Министар иностраних дјела Гвијардини, одговарајући у парламенту на једно питање односно Крита, изјавио је, да се главни циљ италијанске политике, то јест одржање међународног мира, може у овим часовима постићи само одржањем садашњег положаја на европском Истоку.

**Солун, 4. фебруара.** Вођа бугарске чете, Динга, осуђен је на смрт, а 12 Бугара, осуђених на вјечиту робију, отпремљено је у Малу Азију.

**Биоград, 4. фебруара.** Финансијски одбор Народне Скупштине предложио је, да се Министру иностраних дјела одобри ванредни кредит од 300.000 динара за повјерљиве сврхе.

**Беч, 5. фебруара.** Франц Јосиф потврдио је законске пројекте о давању устава са Босну и Херцеговину.

**Софија, 6. фебруара.** Данас полазе краљица, министри Малинов и Паприков, као и чланови краљевске свите у Беч, да с краљем Фердинандом крену у Петроград.

**Биоград, 6. фебруара.** Са надлежног мјеста изјављују, да ће министар Миловановић крајем фебруара поћи у Цариград и бавити се тамо неколико дана.

**Атина, 6. фебруара.** Краљ је потписао указ, којим се опозивљу сви грчки дипломатски представници у иностранству, изузев једино они у Цариграду и Вашингтону.

## ОБЈАВА

У недељу 7. фебруара тек. године у просторијама Војног стана на Цетињу од 8<sup>1/2</sup> до 11 сати прије подне продавати ће се на јавној лиценцији велика количина старе војничке одјеће и обуће.

Горња роба ће се уступити истог дана понудиоцу највише цијене, ако цијена буде повољна за Министарство Војно.

Ко робу узме дати ће му се уз сигурно јемство рокови, на које је дужан цијелу робу исплатити.

Ко жели лиценцирати нека се истога дана на одређено вријеме пријави у Војни стан на Цетиње и донесе кауцију у готову новцу или судом овјереној непокретности у вриједности од перпера 1500 — без кауције није дозвољено никоме лиценцирати.

Број 401 Е 238. Из Административног Одјељења Министарства Војног, Цетиње.

## Приватни огласи

### ОБЈАВА

Сходно Одборском ријешењу од 3. ов. мјесеца, лицитација **КОНТРАТА ГОВЕЂЕГ МЕСА** за варош Цетиње као неповољна на дан 2. ов. мјесеца иста одређује **ДАНА 14. ИСТОГ** са свим условима назначеним у објави потписате **Управе од 9. јануара ов. год. број 1510 ех 1909—В—1910—35.**

На Цетињу, 4. фебр. 1910. г.  
Управа Општине вар. Цетиња,  
Предсједник  
**оф. Јокан Ивановић.**  
P.66 бр.82 1,1

## Црногорска Банка

### НА ЦЕТИЊУ

Држаће на дан 21. фебруара 1910. г. у 9 часова прије подне, у банчином локалу своју

### IV. Редовну Главну Скупштину

Са сљедећим дневним редом:

- 1) Избор перовође за вођење скупштинског записника.
  - 2) Избор двојице акционара за овјеравање записника.
  - 3) Избор тројице акционара за бројање гласова.
  - 4) Извјештај Управног Одбора и полагање рачуна за 1909. год.
  - 5) Извјештај Надзорног Одбора.
  - 6) Одобрење биланса и радње Управног и Надзорног Одбора за 1909. год. и рјешавање о данашњем разрјешенију Упр. и Надз. Одбору.
  - 7) Приједлог Управног Одбора о подјели чистог добитка.
  - 8) Бирање 2 члана за Управни Одбор.
  - 9) Бирање 5 чланова за Надзорни Одбор.
- У смислу чл. 26. правила на Главној Скупштини могу учествовати сви акционари, који положи своје акције на друштвену благајну бар један дан прије састанка Главне Скупштине, или код банчних повереника за то овлашћених, бар 8 дана прије састанка Главне Скупштине.
- Акционари, који не би могли лично присуствовати, могу своје акције депоновати код банчних повереника и овима предати овлашћење, који ће их акционар на Скупштини заступати.
- Ниједан акционар не може заступати више од једног акционара.

Банчини повереници јесу:  
Привилегов. Народна Банка Београд.  
Српска Банка Загреб.  
Српска Штедионица Кореница.  
Прва Никшићска Штедионица Никшић, као и филијале и заступништва банчина у Црној Гори.  
Цетиње, 4. фебруара 1910.  
P.2156бр.88 1,2 **Управа Црногорске Банке.**

## ПРВА НИКШИЋСКА ШТЕДИОНИЦА

### У НИКШИЋУ

извјештава своје акционаре, да

**1. марта 1910. год.**

почиње исплата дивидендног купона бр. 6. са акција I. и II. кола.

**Купон Број 6. исплаћиваће се са пер. 16-50 по комаду.**

Купони се могу наплатити код Прве Никшићске Штедионице у Никшићу, њених филијала у Шанику и Величљу и код:  
Српске Банке у Загребу.  
Црногорске Банке, Цетиње.  
Подгоричке Банке, Подгорица.  
Никшић, 31. јануара 1910. г.  
P.86бр.90 1,1 **Прва Никшићска Штедионица.**

## НАРОДНА ШТЕДИОНИЦА НА ЦЕТИЊУ

### ПОЗИВА НА

### IV. Редовну Главну Скупштину

која ће се одржати у недељу 28. фебруара 1910. у просторијама „МЈЕСНЕ ЖЕНСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ“ у 10 часова прије подне.

#### Дневни ред:

- 1.) Избор 1 перовође и 2 овјеритеља записника;
- 2.) Извјештај Управе и Надзорног Одбора о раду Штедионице у години 1909;
- 3.) Читање закључних рачуна (биланса);
- 4.) Предлог Управе о подјели чистог добитка;
- 5.) Одобрење закључних рачуна и давање разрјешенију Управи и Надзорном Одбору;
- 6.) Предлог Управе о повишници плате благајнику;
- 7.) Избор нове Управе;
- 8.) Избор 3 нова члана за Надзорни Одбор по § 23. правила.

**Напомена:** На главној скупштини могу учествовати само чланови I, II, III и IV. кола.  
Као улазнице важне уплатне књижице.  
У случају да се на овој скупштини не испуни довољан број чланова према § 46 прав., држаће се друга идуће недеље 7. марта о. г., која ће рјешавати без обзира на број присутних чланова;  
P.150, број 74. 1,2 **УПРАВА.**

### ОБЈАВА

Овим се објављује, да су изгубљене 6 оригиналних акција II. кола број 2121, 2122, 2123, 2124, 2553, 3666. Подгоричке Банке у Подгорици, на име г. кап. Јагоша Велимировића, и од данас се исте сматрају без вриједности, те њихови купони неће бити исплаћени, а на мјесто њих издаће се дубликати.  
Подгорица, 1. фебр. 1910.  
P.60бр.89 1,1 **Подгоричка Банка.**

Кандид. адвокат

### Александар К. Матановић

станује: Катунска ул. 101. Цетиње.  
P.10 бр.79 1,3

**Продајем.** Ко би желио купити једно рало и трећину земље оранице у „Веље поље“ близу Дан.-Града, нека се пријави потписатом.  
P.22 бр.91 1,2 **Јован Радчевић.**

### НА ЗНАЊЕ

У неђељу 14. овог мјесеца држаћу парастос мом непрежаљеном мужу

### † Виду П. Иванишевићу

у капели на новом гробљу у 10½ сати прије подне — што овим чиним на знање сродницима, кумовима, пријатељима и познаницима.  
Цетиње, 6. јануара 1910. год.  
Удова **Милица В. Иванишевић.**  
P.45. бр.84 1,1

Јављам својти, пријатељима, кумовима и познаницима, да ћемо нашој драгој и непрежаљеној сунрузи и мајци

### † СТАНИ

преминулој 9. јануара о. г. давати четрдесетодневни помен у четвртак 18. фебруара о. г. у 9 сати прије подне, у цркви на гробљу.  
Цетиње, 5. фебруара 1910.

Ожалошћени: супруг **Илија Богданов Јабучанин** и шкер **Анђе Милановић** са осталом родбином.  
P.56 бр.94 1,2

Својој непрежаљеној сунрузи

### † СТАНИ

даваћу у неђељу 21. фебруара, у старој цркви ушћинској, четрдесетодневни помен, о чему извјештавам браћу и сроднике своје и покојничине.  
Ушћинь.  
P.32 бр.72 1,1 **Саво Ж. Стојановић — Цуца**

## ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом наше велике туге и жалости, која нас снађе смрћу нашег непрежаљеног јединца сина, односно брата

### † САВА

који се после кратког али тешког боловања пресели у вјечност 25. јануара ове године на Цетињу у болници „Данило I.“ у 11. години свог млађаног живота, сматрамо за дужност изјавити благодарност г. г. докторима: Матановићу, Огњеновићу и Сужњевићу, који се око покојника заузимаше, да га из чељусту немиле смрти отргну. Хвала грађанству вароши Цетиња објерго пола; тако и свјештеницима г. проту Крсту Матановићу и попу Илији Јовићевићу, који покојника са Грађанством у великом броју испратише до измака вароши. Хвала мојим пријатељима с Цетиња, који покојника често у болести походише. Ожалише и до вјечне куће испратише. Хвала Ријечанима и Цеклињанима, који покојника сусретоше, ожалише и до вјечне куће испратише. Хвала пријатељима с Љуботиња, који у великом броју дођоше, те нам милог покојника ожалише и до вјечне куће испратише. Хвала попу Илији Ђурашковићу, који је над покојником опјерго извршио, такође хвала г. учитељу Илији Лопичићу с Ђацима, који покојника срете и до вјечне куће испрати. Хвала браћи Ђурашковићима, који мог јединца брачки ожалише и до вјечне куће испратише. Свама и сваком хвала, ко нам лично, писмено или телеграфично узе учешће у нашој превеликој жалости, те стијем нам у неколико тугу ублажише.  
Ођевићи, 26. јануара 1910.

Ожалошћени родитељи: отац **Мркан М. Ђурашковић**, мајка **Васе**, сестре **Велика**, **Маше**, **Милица**, **Ђорђина** и остала породица.  
P.230 бр.86 1,1

## ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

До дна душе потресени и увнјељени смрћу нашег нигдз незаборављеног и непрежаљеног унука, односно сина и брата

### † ЂОКА

који се у 7 години свог млађаног живота послије двомјесечног боловања на 24. овог мјесеца у вјечност пресели на Цетињу у болници „Данило I.“, а 25. истог матери земљи предаде у Гољемадима у породичном гробљу — сматрамо за свету дужност овнјем путем на првоме мјесту најпознатије изразити доживотну и неизмјерну благодарност Њ. Височанству Њ. Наталији, која и овом као и сваком сличном приликом, благоизвоље изказати онако матерински и његово саучешће, чиме нас увнјељене неизмјерно у жалости утјеша.

Вјечита хвала г. д-ру Матановићу и д-ру Сужњевићу, који се онако својски заузимаше, да покојника из чељусту смрти тргну.

Особита хвала протојереју Цетињском г. Крсту Матановићу као и мјесном пароху г. Јовану З. Вукчевићу, који нашег драгог покојника спроведоше, онојаше и до вјечне куће испратише.

Срдачна хвала грађанству с Цетиња, које у спроводу учествова и тијем исто увелича.

Пријатељска и срдачна хвала нашим пријатељима Шпадијерима и Почцима, који покојника онако жалише и испратише.

Особита хвала народном посланику г. Филипу Челебићу и г. кап. Тому Вукчевићу на онако братско саучешћу и учествовању у спроводу.

Особита и пријатељски хвала: барј Филипу Мугоши с Љешкопољцима, Ристу Радуновићу с Прогоновићима, Буrownима, Грачанима и Жупљанима, који покојника пријатељски ожалише и до вјечне куће испратише.

Братска и свесрдна хвала свој браћи Вукчевићима на дирљивом жаловању и спроводу.

Још једном срдачна хвала свима и свакоме који нам ма којим начином изјавише саучешће у нашој големој жалости.

Дражевина, 30. јан. 1910.

Ожалошћени:  
**Петар Ђ. Вукчевић,**  
с породицом.  
P.256 бр.85. 1,1

## ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног оца, односно свекра и брата

### ВОЈВОДЕ

## † ЛАЗАРА СОЧИЦЕ

### бригадира у пензији

који се дана 12 јануара ове године у 71 години свога живота а послије седмодневног боловања, пресели у вјечност — сматрамо за свету дужност и овом приликом изјавити доживотну благодарност **Њ. Кр. Височанству Њ. Књазу Господару** на телеграфском саучешћу, које нас неизмјерно снажи у нашем превеликом губитку.

Нека је искрена и топла благодарност: **Њ. Кр. Височанству Престолонаследнику Њ. Књазу Данилу; Њ. Њ. Височанствима Њ. Књазу Мирку и Њ. Књазу Петру** на искреним саучешћима у нашој превеликој тузи.

Нека је неизмјерна благодарност **Њ. Величанству Краљу Петру Карађорђевићу**, на дирљивом саучешћу за нашим ненакнадним губитком.

Нека је вјечита благодарност: **Њ. Високопреосвештенству Митрополиту Митрофану и Њ. Преосвештенству Епископу Кирилу Митровићу**, на утјешителним саучешћима у нашој превеликој жалости.

Нека је особита благодарност **Пресвијетлом Арципискују Милиновићу** на послатом саучешћу.

Нека је искрена и доживотна благодарност **Њ. Високопреосвештенству Митрополиту Петру Зимоњићу и Њ. Преосвештенству Епископу Никанору Ружичићу**, на искреном саучешћу за нашим непрежаљеним губитком.

Веома смо благодарни г. Д-ру Контитићу, који је на наш позив нежалети труда похитао, на онако грдном времену, а преко планина, и који се око покојника, у колико се код њега бавио, својски заузимао.

Особито смо благодарни члановима **Њ. Владе** и осталим великодостојницима на послатим саучешћима.

Нека је топла и искрена хвала свим **војводама и бригадирима**, који нам послаше писмена или телеграфска саучешћа у нашој великој жалости.

Нека је искрена благодарност свијем пријатељима, кумовима, познаницима и сродницима из унутрашњости и са стране, који нам писмено, телеграфски или усмено изјавише своја саучешћа у овој нашој големој жалости.

Срдачна хвала: игуману Врачару, јеромонаху Ђуровићу и свештеницима: Пејовићу и Сочици, који над покојником опнјерго извршише, спровод увеличаше и до вјечне га куће допратише.

Благодарни смо племенским војничким властима, који спроводу присуствоваше и на онакав лијеп начин нашег покојника матери земљи предадоше.

Искрена хвала мјесном учитељу, који са ђацима спровод увелича и покојника до вјечне куће испрати.

Особита хвала г. г. учитељима **Гломазићу, Раковићу и Косту Љешевићу**, који се са покојником дирљивим говорима опростише.

Доживотно и братски смо благодарни свим племеницима, који покојника у болести походише, спроводу присуствоваше и матери земљи предадоше.

Једном ријечи, нека је и опет наша неизмјерна и доживотна благодарност свима и свакоме, који ма којим путем узеше учешћа у овој нашој превеликој жалости.

Горанско, 16. јануара 1910.

### Ожалошћени:

кап. **Мујо Сочица син; Јоке** кћер; **Јоке** снаха и сестре: **Милица и Цвијета** са осталом родбином.

II. п. бр. 95 1,1

## ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног рођака стрица, сунруга и ђеда

### † Пера Вукова Булајића

који се 19. јануара ов. год. после кратког боловања пресели у вјечност у 69 години свога живота.

Сматрамо за своју особиту дужност овнјем путем изјавити неизмјерну и вјечиту благодарност Њ. Височанству Њ. Књазу Мирку на брзојавном саучешћу.

Вјечита благодарност г. г. министрима: Мартиновићу и Вукотићу, срдару Јанку Вукотићу, бригадиру Блажу Бошковићу, капетану Симу и нар. посланику Саву Кривокапићима, народ. посланику Симу и команд. Сави Ковачевићима на брзојавним саучешћима.

Доживотна благодарност бригадиру г. Милутину Николићу, који се онако дирљивим говором изразио над самртним одром покојника као и својим присуством спровод увелича. Хвала свештенику Ковачевићу који се тужним говором на подласку с покојником опрости. Хвала поручику Ковачевићу, који се над гробом с покојником опрости истакнувши јуначке заслуге и врлине покојникове.

Хвала свјештеницима: Ковачевићу, Кешељевићу и Копривици, који над покојником опнјерго извршише и до вјечне га куће допратише.

Особита хвала официру Саву Кривокапићу, који са већим бројем Цуца на глас смрти покојникове похиташе. Хвала учитељу Кривокапићу, учитељци Зорки Лукићевој, који с ђацима спровод увеличаше.

Срдачна хвала капетану Петру, официру Јовану Ковачевићима, који са својим браственицима спровод увеличаше. Хвала: Петру Вукаловићу, Милошу Грујићу, Петру Даковићу, Петру Раковићу, Петру Банџевићу Божу и Лесу Самарџићима, Веселину Андријашевићу и Јовану Кешељевићу, који са својим спроводу присуствоваше.

Хвала официрима Тому и Јовану, барјактару Луки Миловићима, који с браственицима спровод увеличаше.

Посебна хвала племеницима Граховским, који у великом броју на глас смрти покојника похиташе, с нама заједно оплакаше и до вјечне куће испратише.

Још једном хвала свима, који узеше учешће у нашој великој жалости било телеграфично било личним присуством, те нам у неколико тугу ублажише.

Грахово, 21. јануара 1910.

Ожалошћени: рођаци: поп **Стеван**, поткомандир **Новица**, **Јевто** и барјактар **Тодор**, синови: командир **Спасоје**, потпоручик **Мирко**, сунруга **Мија**, унуци: **Митар** и **Ристо** са осталом родбином.  
P.360 бр.76 1,1